

بررسی نیازهای روانشناختی در محیط مسکونی

الهه ایرانمنش^{*}

۱- کارشناس ارشد معماری، (iranmanesh.elahe@yahoo.com)

چکیده

مسکن حافظ کيان خانواده و روابط بين اعضاي آن است و محيط مسكوني روابط همسايگي و ارتباط بين خانواده ها را بر مي گيرد. محيط مسكوني، مكاني است كه زمينه انطباق فرد را با اجتماع پيرامون خود فراهم مي سازد و او را براي ورود به جامعه آماده مي كند. براي تامين رشد اجتماعي، عرصه مسكن علاوه بر خود واحد مسكوني، مي بايد محيط پيرامون آن را نيز در بر گيرد. مسكني كه در محيط نامناسب قرار مي گيرد، حتي اگر خود داراي شرايط مناسب باشد، نمي تواند نيازهاي تبعي ساكنان خود را تامين كند. از اينرو ماهيت و سازماندهي محيط مسكوني نبايد بر خلاف فطرت انساني باشد؛ بعلوه اين محيط بايد تامين كننده نيازهاي مادي، بهداشتي رواني و اجتماعي افراد باشد. يك محيط مسكوني نامناسب مي تواند درست مثل يك مسكن نامناسب بر شرايط روحي ساكنين خود تاثيري نامطلوب گذارد و باعث فقدان تمرکز حواس و حافظه و انواع ناراحتي ها و هييجان هاي عصبي گردد. بنابر اين محيط مسكوني بايد برآورنده نيازهاي مختلف انساني باشد كه اين نيازها شامل نيازهاي فيزيكي و نيازهاي روانشناختي است. اگر معماران در طراحي و تعريف فضا، در پاسخگويي به نيازهاي روانشناختي موفق باشند، رشد و شكوفايي و تامين نيازهاي فردي و اجتماعي را در بر خواهد داشت؛ در غير اين صورت منجر به شكل گيري جرايم و ايجاد آسيب ها در جامعه خواهد شد. اين پژوهش با مطالعه و بررسي يافته هاي دانشمندان علوم رفتاري و انجام مصاحبه با افرادي با سن، جنس و فرهنگ هاي مختلف و در نهايت جمع بندي نتايج با استفاده از روش استقرايي به نتايجي قابل تعميم در مورد نيازهاي روانشناختي فرد در محيط مسكوني رسيده، و در پايان راهكارهايي در جهت تامين آنها ارائه شده است؛ كه مي توان آن ها را مبنايي براي برنامه ريزي و طراحي مجموعه و محله هاي مسكوني قرار داد.

واژه های کلیدی: محیط مسكوني ، قلمرو ، خلوت ، تعامل اجتماعي، تعلق خاطر